

We zetten de
Jongerencentra(al)

Visie op de toekomst van de jongerencentra
in de gemeente Haarlemmermeer

*Deze visie is dus niet opgesteld voor jongeren,
want die gaan dit dus echt niet lezen... Weet je...
doe ons maar een lachen filmpje op youtube!
www.youtube.com/link*

Haarlemmermeer, 28 december 2017

Versie 1.1

Stichting Maatvast (MA, AvZ, BK) & de jongeren in Haarlemmermeer

Inhoud

Jongeren centra(al).....	2
1. Visie op... Waar	4
2. Visie op... Wat.....	5
3. Visie op... Waarom	6
4. Visie op... Hoe	7
5. Visie op... Wie	9
6. Visie op... Wanneer.....	10
7. Visie op... Innovatie	12

Jongeren centra(al)

Inleiding

Het klinkt heel logisch, maar toch is het lastiger dan men denkt. Tegelijkertijd hoor je de voorbeelden overal en altijd. Wellicht het meest bekende, en relatief oude, voorbeeld is een anekdote van Henk Groot, een technisch begaafde, gelouterde en veel scorende middenvelder van Ajax. Hij vertelde ergens in 1964 aan de journalist dat er nu een ventje bij hun op de training liep, die hún vertelde hoe ze moesten voetballen. Om er verbaasd aan toe te voegen dat 'Jopie' (Crujff) nog vaak gelijk had ook. Zoals de jeugd het wel vaker bij het rechte eind heeft; we moeten ze alleen vragen, en vertrouwen.

Nu vormen uitzonderingen altijd de mooiste verhalen, en die van de Nederlander met wereldwijd de grootste bekendheid helemaal. Maar als we iets kleinschaliger kijken, volgen ook de voorbeelden in de Haarlemmermeer. De rappers van Black Acid veroveren Nederland, maar staan met grote regelmaat te oefenen of jongeren te helpen in Studio 5 of Flex C. In De Hype wordt op dit moment gewerkt aan een heuse speelfilm en het is maar de vraag of er een meer angstaanjagende attractie in Nederland is dan de jaarlijkse Spooktocht in Lisserbroek.

De jongerencentra in de Haarlemmermeer bloeien steeds meer, op steeds uiteenlopendere manieren. Juist als het goed gaat, moet je de volgende stap zetten. De jongerencentra in de Haarlemmermeer zijn toe aan een volgende stap; niet voor, maar vooral door jongeren.

De korte geschiedenis

Met de openstelling van Studio 5 in 2012 is Maatvast begonnen met het beheren en exploiteren van jongerencentra in de gemeente Haarlemmermeer. Waar in 2013 amper personeelsuren beschikbaar waren voor de overige jongerencentra (excl. Studio 5 circa 24 uur) en in 2014 eerst veel centra opgeknapt werden, is in 2015 fundamenteel gestart met de verandering van de jongerencentra. Begin 2017 was de transitie van het team met Hbo-opgeleide sociaal beheerders een feit en is de ruimte in personeelsuren opgerekt naar bijna 200 uur.

Er zijn momenteel zes jongerencentra in de Haarlemmermeer:

- De Basis aan de Marialaan in Zwanenburg;
- Baddies in het dorpshuis in Badhoevedorp;
- Studio 5 in Floriande, Hoofddorp;
- Flex C (voormalig De Lans) in Toolenburg, Hoofddorp;
- De Hype (voormalig De Stip) in Nieuw-Vennep, en;
- De Nooduitgang in Lisserbroek.

Ook zijn er openstellingen door sociaal beheerders in buurthuis Het Contact in Getsewoud.

De nieuwe visie

Bovenal wordt gesteld dat het voorliggende document een visie is op de jongerencentra en het benutten van het potentieel van deze voorzieningen voor jongeren in de Haarlemmermeer. Expliciet wordt benoemd dat het niet de visie op de jongerencentra van Maatvast is. Maatvast speelt momenteel een belangrijke rol, maar de toekomstige rol van Maatvast staat niet centraal in deze visie. De accommodaties, vertaald naar bredere voorzieningen, en vooral de jongeren die deze voorzieningen (gaan) benutten, staan centraal. Vandaar de titel: jongeren centra(al).

Dat betekent dat bij het lezen van deze visie, de kans groot is dat hij achterhaald is. De verandering, zeker bij jongeren, is continu. Het vraagt dus ook aan de jongerencentra dat deze dynamisch zijn, in woord, gedachte, doen en laten. De basis wordt gevormd door passie en interesse van jongeren. De taak de sociaal beheerders (met als middel de centra) in de centra is ondersteunen bij ontdekking en ontwikkeling van deze passies en interesses. Soms kan dat heel simpel via een workshop of een korte introductie. (de "wat").

De praktijk zelf blijkt echter weerbarstiger: Eerst dient contact te worden gemaakt, vertrouwen te worden opgebouwd en vanuit dat laagdrempelig en veelvuldige contact kan de verdieping worden gevonden. En in die verdieping ligt het waarom van de jongerencentra. Jongeren hebben altijd vragen, maar zoeken niet altijd een antwoord. Soms willen ze uitgedaagd worden in plaats van bevraagd, een andere keer zoeken ze een fysieke uitlaatklep voor een mentaal issue. Jongeren ontwikkelen en daarin is het essentieel om ruimte te bieden en ze hun grenzen te laten verkennen; soms hard, soms zacht.

Als een jongerencentrum goed functioneert, gaat het dus (binnen de normen van veiligheid) van tijd tot tijd mis. Dan worden grenzen overschreden, zodat deze direct kunnen worden vastgesteld. Snelheid in handelen is daarbij essentieel en een basisvoorwaarde om resultaten te bereiken. Over de gehele linie van jongerencentra kan gesteld worden dat fouten maken mag -en misschien wel moet-, dan wel op verschillende onderdelen. Waar op alle locaties andere uitdagingen liggen, zullen er per locatie andere fouten gemaakt worden.

De feitelijkheden

De voorliggende visie is opgesteld voor de komende vier jaar. De gemeente Haarlemmermeer vraagt onder meer naar hoe de jongerencentra in de toekomst moeten worden vormgegeven en welk ambitieniveau gewenst is. Dat laatste kan niet worden beantwoord zonder de organisatie daarin mee te nemen. Maatvast kiest daarbij echter voor een heel bewuste tweedeling:

- Het algemene basisniveau dat de gemeente vraagt. Hiermee wordt bedoeld het huidige door de gemeente beschikbaar gestelde budget en de daaraan gerelateerde omvang aan personeel en mogelijkheden in activiteiten. Dit is de continue borging van het behoud van de jongerencentra richting de toekomst.
- Het aanvullende ambitieniveau. Hierin ligt de organisatie verscholen. Maatvast zet in op projecten, innovatie en nieuwe ontwikkelingen binnen de jongerencentra. Zowel in fysieke, operationele als inhoudelijke zin van het woord. Hiertoe beoogt Maatvast voornamelijk te werken met externe fondsen. Door het koppelen van kennis en ervaring van en over jongeren, fondsen en ontwikkelingen in de samenleving, is Maatvast ervan overtuigd dat de jongerencentra nog lang niet in volle bloei staan.

Het proces

Deze visie is tot stand gekomen door een interactief proces tussen beleidsmakers, sociaal beheerders en **jongeren**; met name **jongeren**. Sinds december 2016 zijn de eerste kaders met gemeentelijke beleidsmedewerkers verkend en is gekomen tot de gewenste profielen van wat een jongerencentrum zou moeten betekenen (het wat). Dit is tussentijds gedeeld met sociaal beheerders en **jongeren**. Gelijktijdig zijn trajecten gestart waarin externe expertise is opgedaan door het bezoeken van projecten, volgen van lezingen en workshops en meedraaien in andere organisaties. Vervolgens zijn in diverse sessies tussen het management en de sociaal beheerders, en sessies tussen de sociaal beheerders en **jongeren** verschillende aspecten besproken.

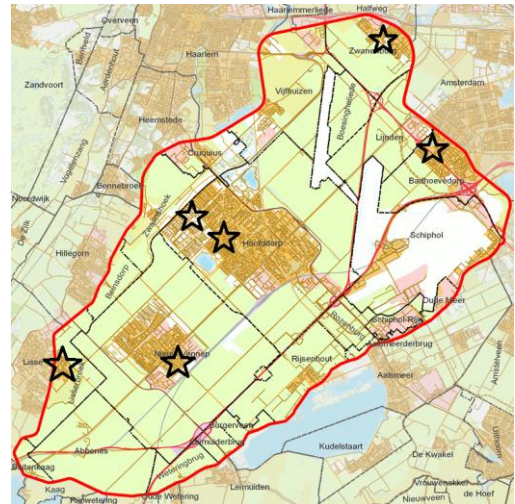
Op 30 november jongstleden eindigde het proces met een centrale afsluiting met circa 45 **jongeren** uit de gehele Haarlemmermeer in Badhoevedorp. Tijdens deze avond zijn alleen **jongeren** aan het woord gelaten, geen volwassenen, geen stakeholders, geen experts; alleen **jongeren**. Collegiale instellingen zoals Meerwaarde en Sportservice, en de gemeente waren aanwezig als toehoorder. De uitkomsten van deze avond (**conclusies** en “**quotes**” en **slachte initiële ideeën**) zijn transparant in groen weergegeven in deze visie en zo makkelijk te herleiden.

De jongerencentra(al)!

1. Visie op... Waar

In de 'Visie op... Waar' is nader invulling gegeven aan de locaties. Niet alleen de huidige jongerencentra als gebouwen, maar vooral waar jongerencentra beleefd worden en beleefd gaan worden in de komende jaren. Na een korte visie wordt nader ingezoomd op wat jongeren hiervan hebben gevonden.

De huidige jongerencentra zijn redelijk goed verdeeld over de Haarlemmermeer. Ze vormen natuurlijk niet de enige voorzieningen die jongeren kunnen benutten om te ontmoeten, ontwikkelen, ontplooiën of simpelweg te zijn. Jongeren zijn overal: op scholen, in supermarkten, op straat, online en nog veel meer. In een eerder onderzoek werd aangetoond dat jongeren in Nieuw-Vennep behoefte hebben aan een KFC, McDonald's en een bioscoop. Vrij vertaald: een warme droge plek met snoep, fast food en gratis wifi.

En dat is het natuurlijk niet. Als je met jongeren praat, verbinding legt en samen in hun interesse en passie duikt, dan is de (eerder latente) behoefte enorm. Er is behoefte aan contact, verbinding, eigendom, ontwikkeling, nieuwe dingen doen en soms ook helemaal niets doen. Vooral dat laatste: ongedwongen (n)iets doen vormt in deze visie juist de bron van een nieuwe ontwikkeling: je moet eerst niets doen, voordat je iets kan doen, vooral als dat iets een ding is dat je passie voelt en voedt.

Het werkgebied van de jongerencentra is daarmee niet het pand, maar de jongere. Dat betekent om in het jongerencentrum de doelstelling te kunnen realiseren; je er soms juist uit moet. Dat kan zijn naar buiten, dat kan zijn in een dorps huis, dat kan zijn in een pop-up jongerencentrum. De leefwereld van de jongere(n) staat centraal. Daar waar jongeren zijn, moet het jongerencentrum de verbinding vinden. Want als je de verbinding weet te maken, maak je ook het verschil.

En als het verschil is gemaakt, de jongeren binnen komen, dan ontstaat de reuring. Dan krijg je ontwikkeling en ontplooiing, worden grenzen overschreden en ontstaat zelfs soms overlast. In onze visie hebben de sociaal beheerders dan al contact gehad met de omgeving en de burens, op voorhand. En wordt zelfs op voorhand preventief het gesprek gevoerd, wanneer de sfeer nog goed is.

Jongeren over overlast:

“Iedereen heeft toch wel eens op straat gehangen?”

“Het is dom van burens om te schreeuwen, wat voor reactie verwacht je terug? Natuurlijk geef je dan een brutale mond.” ‘Als je het relaxed vraagt, krijg je ook een relaxed antwoord.’

“Het is niet de verantwoordelijkheid van een jongerencentrum of de sociaal beheerder, want als het jongerencentrum open is, worden ze wel weggestuurd.”

“Ik snap de reactie ook wel. Stel je hebt een eigen osso (huis, red.) en er staan mensen voor je deur te schreeuwen, dat is ook gewoon vervelend.”

2. Visie op... Wat

In de 'Visie op... Wat' is op hoofdlijnen beschouwd welke doelen en rollen een jongerencentrum heeft in de Haarlemmermeer. Deze verschillende functies kunnen allemaal niet, in mindere of juist in grote mate voorkomen in de (huidige en toekomstige) jongerencentra in Haarlemmermeer. De aanvullingen komen voort uit de silent walls tijdens de visiesessie.

Huis van de jeugd	Ontmoeting/Ontspanning	Talent
<p>In het huis van de jeugd (6-23) zijn meerdere functies samengevoegd waardoor aanbod is van voorzieningen en de vraag wordt gevonden. De snelheid van handelen is hoog, waarmee jongeren een quick response hebben. Het is laagdrempelig en veilig. Het is een doelplek voor jongeren, in plaats van een last resort, en een plek waar jongeren (wo. sleutelkids) worden geprikkeld. Het is een doeplek, waar wederkerigheid een grote rol heeft. Indien mogelijk kent het huis van de jeugd een pop-up karakter.</p> <p><i>"Je kan jezelf zijn", "Uitrusten van thuis, als het niet goed gaat", "Goede lekkere banken en stoelen", "Waar je terecht kan als er iets is".</i></p>	<p>De jongerencentra zijn pretentieloos (er moet niks) en dat is een goed teken. Dat zorgt voor een ontspannen ruimte voor jongeren. De centra zijn een tweede huiskamer (15-18u). De jongerencentra hebben dus een functie zonder dat vooraf het doel wordt geduïd of kan worden geduïd. Dat dient achteraf te worden bepaald, terwijl dat niet altijd kan (preventief). Deze functie moet dus juist beschermd worden tegen andere doelstellingen.</p> <p><i>"Voor als je nog niemand kent", "Nieuwe mensen ontmoeten", "Nieuwe vrienden maken", "Vriendschap", "Je vrienden zien & toffe dingen kunnen doen en organiseren", "Als je eenzaam bent".</i></p>	<p>In het talentcenter wordt gefocust op wat jongeren wél kunnen en wordt eigenaarschap gegeven zodat de jongere talent kan ontwikkelen. Er wordt gewerkt van verveling naar passie en talent wordt gefaciliteerd en uitgedaagd. Er wordt actief gezocht naar de talenten en gewerkt met rolmodellen. Creativiteit krijgt optimaal ruimte op basis van wederkerigheid en beloning. Persoonlijke ontwikkeling in brede zin kent de hoogste prioriteit.</p> <p><i>"Jezelf laten zien", "Mogelijkheid om te doen wat JIJ leuk vindt", "Dansen", "Muziek maken", "Zingen", "Instrumenten", "Creatief", "Iedereen heeft talent", "Iedereen heeft talent", "Gewoon doen!".</i></p>
<p>Gezondheid</p> <p>Er wordt gesignaleerd en het vervolg wordt gefaciliteerd. Voorlichting wordt mogelijk gemaakt en door een centrale positie wordt snel geschakeld. Specialistische ketenpartners zijn betrokken aan de voorkant. <i>"Voorlichtingsactiviteiten over van alles en nog wat", "Hulp" "Debatteren", "Advies krijgen".</i></p>	<p>Jongerencentra(al) in Haarlemmermeer</p>	<p>Veiligheid</p> <p>Het imago van jongerencentra is positief en constructief. Er is meer ruimte voor jongeren en meer ruimte voor de professional om ze in beeld te houden en onderlinge veiligheid te borgen. <i>"In het JC hangen camera's waar je je veilig voelt, buiten niet."</i></p>
<p>Werk / Stages</p> <p>In jongerencentra is volop ruimte voor stage-/werkervaring en is ruimte voor jongeren zonder opleiding, vroegtijdige schoolverlaters en jongeren met een tussenjaar. Er is laagdrempelige dagbesteding, ook voor mensen met een beperking. Er worden (talent)producten verkocht en er is voldoende begeleiding door een variëteit aan mensen: medewerkers, andere jongeren, leveranciers, gemeente, et cetera.</p> <p><i>"Jc van een andere kant meemaken", "Voor als je verder wilt komen", "Peer to peer education", "Huiswerk maken".</i></p>	<p>Participatie</p> <p>De basis van participatie is eigenaarschap en beslisrecht, op alle leeftijden. De organisatie is fluïde van aard en heeft quick response als belangrijk uitgangspunt. Jongeren zorgen zelf voor openstelling op basis van een erkende en gedragen structuur. <i>Ouders draaien soms ook een openstelling en zijn betrokken*.</i> Inhoudelijke begeleiding vindt plaats op basis van talent, niet op basis van toezicht. Er is op onderdelen gelijkwaardigheid tussen bezoeker en professional, en vertrouwen!</p>	<p>Proces</p> <p>Jongerencentra worden beter vormgegeven, waarbij structureel inspireren centraal staat. Jongeren zijn onderdeel van het proces en worden geïnspireerd. Maar ook de keten rondom jongeren wordt geïnspireerd. Maatvast zit in deze keten waarin met snelheid en flexibiliteit wordt aangesloten op de beleving van de jongere. Er is onderling vertrouwen en er wordt buiten de grenzen van de eigen opdrachten gekeken: waardegericht vanuit samenleving, niet de organisatie. Jongeren worden gegrepen en gebonden.</p>

3. Visie op... Waarom

In de 'Visie op... Waarom' is nader gezien welke dieperliggende waarde een jongeren centrum heeft en welk verschil de jongeren centra kunnen maken. Waarom investeert een gemeente in een jongeren centrum? "Jongeren zijn de toekomst, die wel geld in het laatje brengen."

De voorgaande quote, die voortkwam uit een Lagerhuis discussie was iets langer: "Er wordt veel geld uitgegeven aan ouderen, terwijl zij niet werken en op die manier ook geen geld binnen komt. Jongeren zijn de toekomst, die wel geld in het laatje brengen." Vanuit een Lagerhuis discussie met voor opgelegde mening valt het argument in de categorie 'grappig'. Dat jongeren echter in breder perspectief nadenken over financiële middelen van de gemeente en bereid zijn om een ander perspectief te onderzoeken is echter een belangrijk winstpunt.

De belangrijkste reden om te investeren in de jeugd is echter wel gebaseerd op de toekomst. Jongeren moeten zich ontwikkelen. Voor jongeren die licht afwijken van de standaard is het van belang hen niet te labelen, maar ze deel te laten nemen in een voor hen prettige en veilige omgeving. Ook is van belang tijdig de grenzen te bewaken, voor de samenleving, maar vooral voor de jongeren zelf. Ervaring leert dat jongeren grenzen nodig hebben, maar zich er vaak pas aan houden nadat ze die grenzen hebben overschreden.

Dat betekent ook dat in breder perspectief er duidelijke gezichten voor jongeren moeten zijn. Ze zijn op zoek naar voorbeelden, iemand om aan te spiegelen. Dat vraagt ook om korte lijntjes wanneer de jongeren de grenzen wel overschrijden. Zodat op juiste wijze en vanuit vertrouwen gewerkt kan worden aan opbouw, niet aan afbraak. De jongeren centra zijn daarin in verschillende stadia voor jongeren en de samenleving van belang:

1. als zicht- en vindplek (een eerste keer komen, bekend raken, veilig voelen);
2. als veilige plek (om talent en passie te ontdekken, jezelf uit te dagen en te ontdekken, grenzen op te zoeken);
3. ter ontplooiing (om talent en interesse te voeden, jezelf te vinden);
4. ter activering (om talent en interesse te delen, vrijwillig in te zetten).

De jongeren centra zijn er voor laagdrempelige ontmoeting en ontspanning, talentontwikkeling en zelfs laagdrempelige hulpverlening. Iedere organisatie die voor en met jongeren werkt heeft hetzelfde doel. Dus alles wat jongeren raakt, is dan ook benodigd in een jongeren centrum en andere plekken waar jongeren centra horen te zijn. Sport, drugsvoorlichting, huiswerkbegeleiding, muzikale ontwikkeling en projectervaring: het hoort niet érgens te zijn, maar in de directe omgeving van de jongere, en daarmee in de bredere jongeren centra te zijn.

Het resultaat is daarbij meervoudig: jongeren die trots zijn op zichzelf, die succes en positiviteit ervaren, programma's waarin verbinding wordt gelegd met alle doelgroepen, zoals dorpshuizen, instellingen, bejaardentehuizen, winkels, etc. Jongeren die zich bewust en vol enthousiasme inzetten voor de samenleving; omdat iedereen zich daar beter bij voelt.

"Sport is gezond, je kunt beter daar in investeren dan in die dure jongeren centra."

"Zonder JC zouden er verschillende artiesten niet zijn, zoals Black Acid in Studio 5."

"Je leert in een JC juist mensen kennen en je wordt socialer. Op straat gebeurt dit niet altijd en kan er eerder ruzie ontstaan." → Op de vraag of jongeren zich ook de 1^e keer veilig voelden toen zij binnen kwamen in het jc, gaven de meeste aan dat ze het best eng vonden. Ze kenden andere jongeren niet, wisten de weg niet of wilden eerst de kat uit de boom kijken. Maar niemand die aangaf dat ze in een onveilige situatie belanden of voelden.

"Je kan zelf leren om problemen op te lossen."

"Het is leuk om nieuwe dingen te ontdekken, maar het is ook leuk als je dingen doet die je al kent."

4. Visie op... Hoe

De 'Visie op... Hoe' vormt een essentieel onderdeel in deze visie. Het beschrijft de wijze waarop gewerkt wordt, waarin de eerder beschreven doelstellingen behaald kunnen worden. Maar belangrijker: het beschrijft de wijze waarop invulling wordt gegeven aan cultuur, invulling van de werkzaamheden, wat de maatschappij maar bovenal jongeren van de jongerencentra mogen verwachten. En ja, dat betekent ook dat er ruimte is om fouten te maken.

Het woordenspel hiernaast is de essentie van het 'Hoe'. In de hiernaast gedefinieerde serie aan bijvoeglijke, zelfstandige naamwoorden en werkwoorden, is de essentie te lezen van wat enerzijds gebeurt en anderzijds nodig is. Waar we in sommige centra creatieve ontplooiing

Unieke	Culturen	Ontmoeten
Domme/kansloze	Fouten	Verbinden
Inspirerende	Energie/feestjes	Ontwrichten
Diverse	Interesse	Versieren
Innovatieve	Ontplooiing	Uitdagen
Creatieve	Rebellen	Vertrouwen

vertrouwen, ontbreken innovatieve rebellen die verbinden. Deze serie aan woorden, en wat zij in totaliteit (kunnen) omvatten, is de essentie van het hoe in jongerencentra.

Een kernwoord dat boven alle andere woorden uitstijgt, is **verbinding**. De jongeren kennen de jongerencentra, sociaal beheerders en vice versa kennen wij hen. *“Stiekem vind ik Studio 5 het allerleukste als we dicht zijn. Dat klinkt gek, maar tijdens de inloop is het heel druk en is iedereen bezig met iets. Als we dicht gaan is er altijd even tijd om de inloop na te bespreken of lekker even rustig te praten. Buiten praten we dan vaak nog even na, dat vind ik prettig.”*

Maar daar eindigt de taak niet. Er moet ook met de omgeving verbinding gelegd worden: van jongerencentra/jongere naar andere organisaties/andere mensen. Het creëren van actief burgerschap op basis van passie en interesse. Hiertoe moeten jongeren hun onzekerheid durven laten varen, zodat hun passie en interesse gevonden kan worden. In veel gevallen blijkt na dit proces dat de (nog onontdekte) interesse andere mensen betreft. *Een journalist kreeg de opdracht om een essay over 1.000 woorden te schrijven over geluk. Hij dacht niet dat het kon, maar begon toch. Zijn eerste versie was 4.000 woorden en hij ging strepen tot 3.500, tot 2.000 en eindelijk tot 1.000. Nu was hij nieuwsgierig en ging door totdat hij uitkwam op twee woorden: andere mensen.*

Verbinding maken en verbindingen leggen met/tussen anderen kan op verschillende manieren. De basis voor verbinding is contact. Door er simpelweg gewoon te zijn, niet te veroordelen en aan te sluiten bij de belevingswereld van de jongere investeer je een vertrouwensband. Als deze vertrouwensband er is horen er onzekerheden te zijn en er (bewust) fouten te worden gemaakt. Onzekerheid maakt zo plaats voor durf, groei en ontwikkeling. Zo wordt er geleerd hoe je op een andere wijze tegen dingen aan kunt kijken, door soms een tegenhanger te zijn in wat ze normaal niet tegenkomen. *“Een sociaal beheerder is niet de opvoeder, maar kan wel in gesprek gaan en de jongere adviseren, ook zodat deze het zelf tegen de ouders kan vertellen. Sociaal beheerder helpt en stelt gerust als het mis gaat.” “Hier in het jongerencentrum kan je alles zeggen, we vertrouwen de beheerder”*

Om goed aansluiting te kunnen vinden in de leefwereld van jongeren, moet ook worden aangesloten bij de snelheid. Direct inspelen op behoefte en ontwikkelingen is een essentie. Dat gaat ook zorgen voor mislukkingen, maar ook voor veel successen. Essentie daarin is niet het afrekenen op wat (nog) niet goed gaat, maar kansen zien. Dat betekent niet alleen werken vanuit de passie van de jongeren, maar ook vanuit de passie van de professionals er omheen. De hiermee gepaard gaande energie is aanstekelijk en werkt bevorderend op de ontwikkeling.

“Jongeren organiseren zelf de activiteiten en sociaal beheerders kunnen ze daarbij ondersteunen.” Jongeren kunnen zelf openstellingen draaien, maar vinden zelf ook dat daar voorwaarden aan verbonden zijn. “Dus wie de sleutel krijgt, levert hem ook in.” “Iets waardevols als borg inleveren voor de sleutel, maar niet je telefoon of zo, want die heb je dagelijks nodig” “Je moet het achterlaten zoals het hebt aangetroffen.” “Je moet de burens vooraf informeren als er geluidsoverlast komt. Dan ga ik gewoon bij iedereen langs en dan bel ik gewoon aan.” Ze willen de verantwoordelijkheid alleen als ze er zelf (en dus niemand anders) gebruik van kan maken. “Dat als er ook andere komen, is dat niet handig en wil ik het ook niet. Ik wil niet de verantwoordelijkheid voor vrienden van vrienden, want dat weet je niet wat er gebeurt. Vrienden die ik ken, dat wel.” “Je moet geen mensen meenemen die dingen gaan slopen of zo.”

Maar ook naast een zelfstandige activiteit, zien jongeren een belangrijke sociaal maatschappelijke taak voor zichzelf weggelegd. “Naast de sociaal beheerder zijn er ook vrijwilligers die toezicht houden.” “Misschien is het goed om in het JC trainingen te geven over onderwerpen als pesten.” “Je mag niemand uitsluiten. Dat is niet fair.” “Fruit moet gratis zijn, en voor snoep moet je betalen.”

Van de jongeren die hun mening hebben gegeven voor deze visie, gaan sommigen zelfs nog verder. “Samen regels en afspraken opstellen waarvan we kunnen leren zoals bij Utopia.” En ook de rol van de sociaal beheerder wordt ter discussie gesteld. “We kunnen zonder sociaal beheerder zelf beslissingen maken zonder dat het lang duurt. Bijvoorbeeld dat er gedronken mag worden, nieuwe spellen komen, andere openingstijden of dat er meteen een nieuwe piano staat als iemand deze wilt.” Aan het einde van deze discussie bleek echter wel dat jongeren uiteindelijk graag de sociaal beheerder aanwezig hebben in het centrum.

In het hoe, staan de jongeren dus meer en meer centraal. Het opstellen van deze visie heeft geleerd jongeren goed te betrekken. Zowel bij de realisatie en inrichting van een locatie die toekomstproof is; duurzaam, ingericht en geschikt voor jongeren en hun behoeften. Alsmede hen te betrekken de accommodaties inhoudelijk vorm te geven. Dat betekent dat de komende jaren meer energie en tijd gestoken wordt in het op juiste wijze faciliteren van deze activiteiten, binnen de bestaande programmering. Een Lagerhuis debat hoeft geen weken voorbereiding, maar vraagt wel de juiste facilitering. Het levert belangrijke inzichten op die van belang zijn voor de ontwikkeling van de jongeren, en de manier waarop de jongerencentra daarin kunnen ondersteunen. Die rol en die taak, binnen de gestelde kaders van woorden die gevoel beschrijven, dat is het toekomstige beeld van de jongerencentra.

5. Visie op... Wie

‘Visie op... Wie’ betreft in eerste instantie de sociaal beheerders. Zijn ze eigenlijk wel nodig in de jongerencentra? Kunnen de jongeren dat niet veel beter zelf? Maar in de nieuwe situatie zijn dat ook juist andere organisaties, met ieders eigen expertise, structureel aanwezig zijn in onze panden. Waardoor jongeren vanuit een vertrouwensband op de locatie de hulp en ondersteuning geboden krijgen waar zij (indirect) behoefte aan hebben. Ook de visie op wie kan en moet dus per locatie verschillen en zal veranderen naarmate de behoefte verandert.

De vraag of sociaal beheerders noodzakelijk zijn in een jongerencentrum of dat jongeren dat prima zelf allemaal kunnen, leverde in een Lagerhuis debat met opgelegde mening een interessante dynamiek op. “Wat ga je doen dan als sociaal beheerder als twee groepen gaan vechten?” “Als er één dronken persoon binnen komt, dan let je niet meer zo op de rest van de 20.” “De sociaal beheerder zorgt ervoor dat er geen ruzie komt over de PS4, wie er mag spelen en wie er aan de beurt is.” “Een sociaal beheerder kan met je praten als het niet goed gaat of als je problemen hebt.” “Hebben wij (als jongeren) zoveel tijd om alles te organiseren dan?” Op de vraag na afloop van het debat wie vindt dat een sociaal beheerder toegevoegde waarde heeft, werd unaniem besloten dat dit zeker het geval is.

Diversiteit in sociaal beheerders is daarbij van groot belang. Passend bij wat het dorp of de wijk nodig heeft. Diversiteit in het verschil van talenten en achtergronden, diversiteit tussen beginnend professionals (met talent en verdieping) of juist met ruime levenservaring (met juiste skills). Ook zijn man/vrouw combinaties gewenst per gebied. Daarnaast is het van belang om expertise uit te wisselen door de hele gemeente. Wat inhoudt dat specifieke kennis de centra ingebracht wordt wanneer daar behoefte aan is. Medewerkers van bijvoorbeeld Brijder of Sportservice die structureel op locaties werken, wellicht in dienst van meerdere organisaties tegelijk. Dit zodat er vanuit de centra sport aangeboden kan worden en informatie over bijvoorbeeld verslaving verkregen kan worden. Laagdrempelige hulpverlening vanuit de centra. Vanuit wederzijds vertrouwen, dat alleen kan ontstaan door structureel op een locatie te zijn en te investeren in een band. De jongeren hoeven de deur niet meer uit, we halen de professionals naar binnen.

De vrijwilligers vormen het hart van ieder jongerencentrum. Zij zorgen samen met de bezoekers voor het karakter van het jongerencentrum. Aan de sociaal beheerders de taak om jongeren, die het jongerencentrum bezoeken, te (ver)binden. Te kijken waar hun talenten liggen en deze talenten te benutten en in te zetten. Dit alles vanuit de passie van de jongere, dus intrinsieke motivatie. Leren vanuit hetgeen wat de jongere leuk vindt en goed in is. Op deze manier is er een basis van veiligheid en worden jongeren in hun kracht gezet. Vanuit deze basis is het ook makkelijker om jongeren eens iets te laten proberen wat ze misschien nog nooit gedaan hebben of wellicht nog niet kunnen. Grenzen verleggen, uit de comfortzone (durven) stappen en fouten (mogen) maken. Alle benodigde ingrediënten om te kunnen groeien en ontwikkelen. “Iets meer verantwoordelijkheid geven aan mensen die dat echt verdienen. Wij komen als vrijwilliger bijvoorbeeld echt vaak, maar ik heb niet het idee dat we meer verantwoordelijkheid krijgen dan de andere vrijwilligers die minder komen.” Voor jongeren die eruit springen als vrijwilliger kan er een mogelijkheid zijn om van vrijwilliger door te groeien naar beroepskracht (met opleiding). Terwijl de professionals zelf ook doorgroeien als specialist of generalist, binnen of buiten de organisatie. In het Lagerhuis debat gaf de stelling dan ook in een korte tweestrijd een duidelijke beeld van twee kanten: “Van leeftijdsgenoten neem je sneller iets over dan van iemand die ouder is” <-> ‘Maar die heeft geen ervaring’ <-> “Dat leer je dan, hoe bouw je anders ervaring op?” <-> ‘Maar je hebt ook een voorbeeld nodig.’ <-> “Ja...”

6. Visie op... Wanneer

‘Visie op... Wanneer’ Zoals reeds eerder benoemd, is de uitvoering van deze visie een doorgaand proces. Een proces dat continu aan verandering onderhevig is. Er is zogezegd geen duidelijke kop en staart. Om toch iets van indruk te geven, is in dit hoofdstuk per locatie een korte toelichting gegeven waar (een deel van) de focus het komend jaar op komt te liggen, daarnaast zijn per locatie de gevisualiseerde werkplannen met korte toelichting toegevoegd als bijlage.

Iedere sociaal beheerder maakt jaarlijks een werkplan voor zijn/haar locatie. Dit jaar zijn de werkplannen voor het eerst visueel opgesteld, zodat deze op een zichtbare plek in de jongerencentra komen te hangen. De jongeren worden op deze manier uitgedaagd er naar te kijken, er vragen over te stellen, iets van te vinden of iets in te wijzigen. In de werkplannen staan de jongeren centraal, maar worden zij ook voldoende uitgedaagd om nieuwe dingen te proberen, nieuwe mensen te leren kennen, fouten te kunnen maken, te leren of om juist even niets te hoeven. Juist om die laatste reden zijn onze werkplannen ook voorzien van voldoende *blanco space*, zodat het werkplan gedurende het jaar verder ingevuld kan worden; of gewoon leeg mag blijven.

De Nooduitgang - Lisserbroek

De Nooduitgang is vorig jaar gestart met een kookclub, dit jaar is het streven om deze kookclub uit te bouwen naar een heus kleinschalig buurtrestaurant. Het koken voor verschillende doelgroepen, zoals familie van de jongeren of alleenstaande ouderen uit het dorp.

De Hype - Nieuw-Vennep

De Hype heeft sinds 2017 een multimediasstudio én een nieuwe keuken! De studio kwam voort vanuit een initiatief van de gemeente, in ondersteuning van MENES. Waar vanwege onvoldoende voorzieningen voor jongeren in Nieuw-Vennep, jongeren een idee gericht op vrijetijdsbesteding in konden brengen. Een vrijwilliger van het jongerencentrum, Joey, heeft zijn idee ingebracht. Met ondersteuning heeft hij een plan gemaakt en stemmen geworven. Het bedrag dat hij vanuit de gemeente heeft gekregen voor deze realisatie is vervolgens aangevuld met externe fondsen.

Ook de keuken is gerealiseerd door fondsaanvragen, eten verbindt. Zo is er gestart met een kook café waar jongeren uit de wijk samen koken met jongere statushouders.

Een voorbeeld voor andere locaties. Zowel de studio als de keuken trekken nieuwe doelgroepen aan, tijd voor verdieping. Naast de kookclubs die er gestart zijn, is er sinds kort een echte tech-club, wordt er volgend jaar een film opgenomen waarvan het script al geschreven is en staat het maken en uitbrengen van een cd op de planning.

Studio 5 - Hoofddorp

Vloggen is hip; jongeren zijn continue bezig met hun telefoontjes om te filmen en zichzelf te profileren. Inspelen op deze leefwereld, jongeren tools geven zich op een goede manier in de schijnwerpers zetten en daarnaast nog een maatschappelijk probleem tackelen? De ingrediënten voor het project ‘Vloggen met Oma’. Door middel van externe fondsen wordt een traject gestart met vlogcamera’s, workshops videobewerking, een training mediawijsheid en worden jong en oud met elkaar verbonden. Hopende op meer begrip voor elkaars leefwerelden en het ontstaan van vriendschappen tussen jong en oud!

Flex-C - Hoofddorp

‘Alles Flex?’ is straattaal voor ‘Alles goed?’. Maar flex staat ook voor flex(werk)plekken. De C voor Corner, Creativiteit, Cultuur, Crowd(funding). De voormalige Lans laten bruisen op een manier die passend is voor de toekomst. Flex-C in 2018 als ondernemend jongerencentrum van de toekomst.

Baddies - Badhoevedorp

De Tweede Wereldoorlog? Wat weet je daar als jongeren nou eigenlijk nog van? Hoezo is er op 4 mei twee minuten stilte? Het is toch nooit stil? Een project om jongeren meer bewust te maken van wat de oorlog inhield en hoe dit in verbinding staat met de huidige maatschappij. Is vrijheid wel zo vanzelfsprekend? Door middel van externe fondsenwerving wordt een project gedraaid rondom de Tweede Wereldoorlog.

De Basis - Zwanenburg

In Zwanenburg staat het jongerencentrum waar het meeste bezoek is, maar waar voornamelijk nog gehangen wordt. Tijd voor verandering dacht de sociaal beheerder daar vorig jaar al. Met de begeleiding van jongeren voor een succesvolle Kika-dag die ruim 600 euro opleverde voor het goede doel. Dat smaakte naar meer! Krachten van jongeren benutten en op een andere manier in de schijnwerpers zetten. Tijd om deze talenten van de jongeren in te zetten voor het realiseren van een huiskamer (die zij zelf zo graag willen), maar ook voor het organiseren van de finale van het project "On Fleek". Een muzikale wedstrijd met coachingstraject voor jongeren uit Haarlemmermeer. Dit alles door de verbinding te zoeken en de inzet van crowdfunding en externe fondsen.

7. Visie op... Innovatie

In de 'Visie op... Innovatie' is de doelstelling om de jongerencentra die "niet meer van deze tijd zijn", juist de toekomst te laten zijn. De huidige bezoekers en resultaten tonen een positief beeld, maar hoe wordt dat geborgd en uitgebreid. Dat vraagt om innovatie die past bij een continue veranderende omgeving en aansluit op de leefwereld van de jongere(n).

De centrale visiebijeenkomst, kleine sessies op locaties en gesprekken met vrijwilligers en bezoekers, het smaakt naar meer en meer. Want zo waardevol is de kennis vanuit jongeren.

Natuurlijk reden voor herhaling van zo'n centrale visiebijeenkomst, maar het heeft ook in breder perspectief nieuwe ogen geopend. Hoe tof zou het zijn als jongeren continue input kunnen leveren op wat hen bezig houdt, waar ze mee zitten of wat er thuis, in de maatschappij of in het jongerencentrum speelt. Input leveren? Op wat voor manier dan? Op de manier die aansluit bij jongeren: digitaal! Maar dan wel zo, dat er vervolgens met elkaar in gesprek kan worden gegaan. Het verbinden van online met offline.

In de toekomst is het plan een applicatie te ontwikkelen waarmee jongeren dit kunnen. Het (anoniem) aanleveren van woorden, beelden en geluiden die op een bepaalde wijze ergens in het jongerencentrum worden geprojecteerd. Om zodoende erover in gesprek te kunnen met elkaar. Van een item uit het nieuws, tot een nieuw liedje, van anoniem je gevoel kunnen projecteren tot je vakantiefoto. Wanneer men de inhoudelijke discussie faciliteert vanuit een vertrouwensband, wordt een probleem misschien wel preventief opgelost door inclusie, niet exclusie.

Van een lange termijn doel naar een korte termijn plan. Het faciliteren van de jongeren in processen om te komen tot nieuwe inzichten; bij de jongeren zelf, bij elkaar en bij de professionals. In januari wordt een start gemaakt met het verder opleiden van collega's in het toepassen van verschillende werkvormen met jongeren. Dit zodat zij optimaal kunnen faciliteren in het tot stand brengen van bijvoorbeeld discussies wanneer de situatie daartoe rijp is. Snelheid in reageren en schakelen om direct de verbinding te kunnen leggen met de leefwereld (en latente behoefte) van jongeren en een werkvorm/spelletje waarin dit geadresseerd kan worden. Een stuk coaching on the job van sociaal beheerders is hierbij van belang. Hiermee lijken situaties te ontstaan, maar kunnen ze groeien door een voldoende vruchtbare voedingsbodem van vertrouwen, wil, zekerheid, talent, passie en snelheid van handelen.